Ceturtdiena, 2022. gada 24. novembris

P9_TA(2022)0421

Enerģētikas hartas nolīguma modernizācijas rezultāti

Eiropas Parlamenta 2022. gada 24. novembra rezolūcija par Enerģētikas hartas nolīguma modernizācijas procesa rezultātiem (2022/2934(RSP))

(2023/C 167/10)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā 1994. gadā parakstīto Enerģētikas hartas nolīgumu (EHN), kas stājās spēkā 1998. gadā,

— ņemot vērā 2017. gadā sākto Enerģētikas hartas nolīguma modernizācijas procesu un ES priekšlikumu par to,

— ņemot vērā nolīgumu, ko pieņēma ANO Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām Pušu 21. konferencē Parīzē 2015. gada 12. decembrī ("Parīzes nolīgums"),

— ņemot vērā Komisijas 2019. gada 11. decembra paziņojumu "Eiropas zaļais kurss" (COM(2019)0640),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2021. gada 30. jūnija Regulu (ES) 2021/1119, ar ko izveido klimatneitralitātes panākšanas satvaru un groza Regulas (EK) Nr. 401/2009 un (ES) 2018/1999 ("Eiropas Klimata akts") ([1]),

— ņemot vērā Komisijas 2021. gada 28. septembra Ieteikumu (ES) 2021/1749 "Princips "energoefektivitāte pirmajā vietā": no principiem pie prakses" ([2]) un tam pievienotās vadlīnijas,

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 11. decembra Direktīvu (ES) 2018/2001 par no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtas enerģijas izmantošanas veicināšanu (Atjaunojamo energoresursu direktīva) ([3]),

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 11. decembra Direktīvu (ES) 2018/2002, ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES par energoefektivitāti ([4]),

— ņemot vērā Eiropas Savienības Tiesas judikatūru, jo īpaši tās 2017. gada 16. maija atzinumu 2/15 par Brīvās tirdzniecības nolīgumu starp ES un Singapūras Republiku ([5]), 2018. gada 6. marta spriedumu lietā C-284/16 (prejudiciāls nolēmums lietā Slovākijas Republika/*Achmea BV*) ([6]), 2019. gada 30. aprīļa atzinumu 1/17 par Visaptverošu ekonomikas un tirdzniecības nolīgumu starp Kanādu un ES un tās dalībvalstīm ([7]), 2021. gada 2. septembra spriedumu lietā C-741/19 (prejudiciāls nolēmums lietā Moldovas Republika / *Komstroy LLC*) ([8]) un 2021. gada 26. oktobra spriedumu lietā C-109/20 (prejudiciāls nolēmums lietā Polijas Republika / *PL Holdings Sàrl*) ([9]),

— ņemot vērā ANO Starptautisko tirdzniecības tiesību komisijas (*UNCITRAL*) III darba grupai 2017. gadā piešķirtās pilnvaras strādāt pie reformas ieguldītāja un valsts strīdu izšķiršanas (IVSI) jomā,

---

([1]) OV L 243, 9.7.2021., 1. lpp.
([2]) OV L 350, 4.10.2021., 9. lpp.
([3]) OV L 328, 21.12.2018., 82. lpp.
([4]) OV L 328, 21.12.2018., 210. lpp.
([5]) 2017. gada 16. maija atzinums, EU:C:2017:376.
([6]) 2018. gada 6. marta spriedums lietā Slovākijas Republika/*Achmea BV*, C-284/16, EU:C:2018:158.
([7]) 2019. gada 30. aprīļa atzinums, EU:C:2019:341.
([8]) 2021. gada 2. septembra spriedums lietā Moldovas Republika / *Komstroy LLC*, C-741/19, ECLI:EU:C:2021:655.
([9]) 2021. gada 26. oktobra spriedums, Polijas Republika / *PL Holdings Sàrl*, C-109/20, ECLI:EU:C:2021:875.

— ņemot vērā Itālijas lēmumu no 2016. gada 1. janvāra izstāties no EHN,

— ņemot vērā Polijas valdības 2022. gada 10. augustā pieņemto un 2022. gada 25. augustā Polijas parlamentam iesniegto likumprojektu par EHN darbības izbeigšanu,

— ņemot vērā Spānijas valdības 2022. gada 12. oktobra, Nīderlandes valdības 2022. gada 19. oktobra, Francijas valdības 2022. gada 21. oktobra, Slovēnijas valdības 2022. gada 10. novembra, Vācijas valdības 2022. gada 11. novembra un Luksemburgas valdības 2022. gada 18. novembra paziņojumu par nodomu izstāties no EHN,

— ņemot vērā 2020. gada 5. maijā parakstīto Nolīgumu par divpusēju ieguldījumu līgumu izbeigšanu starp Eiropas Savienības dalībvalstīm ([10]),

— ņemot vērā jaunākās rezolūcijas, jo īpaši 2022. gada 23. jūnija rezolūciju par ES turpmāko politiku starptautisko investīciju jomā ([11]) un 2022. gada 20. oktobra rezolūciju par 2022. gada ANO Klimata pārmaiņu konferenci Šarmelšeihā, Ēģiptē (COP27) ([12]),

— ņemot vērā to, ka Padomē netika panākts kvalificēts balsu vairākums, lai atbalstītu Enerģētikas hartas nolīguma modernizāciju, kas būtu pamats ES nostājai Enerģētikas hartas konferences 33. sanāksmē,

— ņemot vērā Komisijas 2022. gada 5. oktobra paziņojumu par nolīgumu starp dalībvalstīm, Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienu par Enerģētikas hartas nolīguma interpretāciju (COM(2022)0523),

— ņemot vērā Reglamenta 132. panta 2. un 4. punktu,

A. tā kā ENH ir starptautisks nolīgums; tā kā šis nolīgums tika parakstīts 1994. gada decembrī un stājās spēkā 1998. gada aprīlī; tā kā EHN ir 53 parakstītāji un līgumslēdzējas puses, tostarp Eiropas Savienība, *Euratom* un visas tās dalībvalstis, izņemot Itāliju, kura no tā izstājās 2016. gadā; tā kā ES un tās dalībvalstis pārstāv vairāk nekā pusi no EHN balsstiesīgajām dalībvalstīm;

B. tā kā EHN sākotnējais mērķis bija izveidot forumu austrumu un rietumu politikas sadarbībai enerģētikas, ieguldījumu aizsardzības, tirdzniecības un tranzīta jomā; tā kā nolīguma ieguldījumu aizsardzības noteikumi kopš 1990. gadiem nav atjaunināti un ir novecojuši salīdzinājumā ar jaunajiem standartiem, kas noteikti ES reformētajā pieejā ieguldījumu politikai; tā kā līdz 2018. gadam neviens necentās ņemt vērā nepieciešamību steidzami mazināt klimata pārmaiņas un pakāpeniski pārtraukt ieguldījumus fosilajā kurināmajā;

C. tā kā dalībvalstīm ir apmēram 1 500 divpusēju ieguldījumu līgumu (DIN), kuri tika ratificēti vēl pirms Lisabonas līguma, joprojām aizsargā ieguldījumus fosilajā kurināmajā, ietver veco IVSI modeli un satur novecojušus noteikumus un mehānismus, kas nav saderīgi ar ES vērtībām un tiesību principiem; tā kā neviens no jaunajiem starptautiskajiem ieguldījumu nolīgumiem, par kuriem ES vienojusies kopš Lisabonas līguma stāšanās spēkā un kuros ievērota mūsdienīga pieeja, nav stājies spēkā,

D. tā kā, lai novērstu smagas klimata pārmaiņu izraisītas krīzes, būs jāpaātrina fosilā kurināmā izmantošanas pakāpeniska pārtraukšana un ātri jāpāriet uz atjaunojamajiem energoresursiem;

E. tā kā Eiropas zaļā kursa mērķis ir reaģēt uz klimata pārmaiņu un vides degradācijas problēmām; tā kā visiem ES politikas virzieniem, tostarp ieguldījumu politikai, ir jāveicina šī mērķa sasniegšana;

F. tā kā Klimata pārmaiņu starpvaldību padome savā 2022. gada ziņojumā par klimata pārmaiņu mazināšanu, kas izdots 2022. gada aprīlī, ir aprakstījusi EHN kā "nopietnu šķērsli klimata pārmaiņu mazināšanai";

([10]) OV L 169, 29.5.2020., 1. lpp.
([11]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2022)0268.
([12]) Pieņemtie teksti, P9_TA(2022)0373.

Ceturtdiena, 2022. gada 24. novembris

G. tā kā enerģētikas pārkārtošanai ir nepieciešams paātrināt globālus ieguldījumus tīrā enerģijā un stimulēt Eiropas enerģētikas uzņēmumus ieguldīt atjaunojamos energoresursos;

H. tā kā, ņemot vērā pieaugošās juridiskās un politiskās bažas par EHN, 2018. gada novembrī tika sākts ES un tās dalībvalstu virzīts modernizācijas process, kurā galvenā uzmanība tika pievērsta ieguldījumu aizsardzības standartiem, kā arī fosilajam kurināmajam piešķirtās aizsardzības ierobežošanai un ilgtspējīgas attīstības veicināšanai; tā kā 2018. gada 27. novembrī Enerģētikas hartas konference apstiprināja modernizācijas tematu sarakstu; tā kā Padome 2019. gada jūlijā pilnvaroja Komisiju risināt sarunas par EHN modernizāciju; tā kā 2020. gada maijā ES iesniedza priekšlikumu par EHN modernizāciju; tā kā 2021. gada 15. februārī ES Enerģētikas hartas sekretariātam iesniedza papildu priekšlikumu, lai risinātu jautājumu par saimnieciskās darbības definīciju enerģētikas nozarē, ko dēvē arī par fosilā kurināmā izslēgšanu;

I. tā kā starp līgumslēdzējām pusēm 2022. gada 24. jūnijā tika panākta principiāla vienošanās par EHN modernizāciju; tā kā Līguma grozījumi ietver izmaiņas EHN ieguldījumu aizsardzības standartos un atsauci uz valstu tiesībām veikt reglamentējošas darbības tādu iemeslu dēļ kā vides aizsardzība vai rīcība klimata jomā;

J. tā kā galīgā nolīguma juridiskais teksts vēl nav oficiāli publicēts, un tas neatbilst citu ES tirdzniecības un ieguldījumu nolīgumu pārredzamības līmenim;

K. tā kā kopš sarunu pabeigšanas Vācija, Francija, Spānija, Nīderlande, Polija, Slovēnija un Luksemburga, kurās dzīvo vairāk nekā 70 % no visiem ES iedzīvotājiem, paziņoja par savu nodomu izstāties no EHN; tā kā Itālija izstājās no EHN 2016. gadā; tā kā citas dalībvalstis vēl apsver iespēju izstāties no EHN;

L. tā kā Padomē netika panākts kvalificēts balsu vairākums EHN modernizācijas atbalstītam, kas būtu pamats modernizācijas pieņemšanai Enerģētikas hartas konferencē, kura notiks 2022. gada novembrī; tā kā tā rezultātā modernizācija tika svītrota no Enerģētikas hartas konferences darba kārtības;

M. tā kā ES ir tāds balsu skaits, kas ir vienāds ar to tās dalībvalstu skaitu, kuras ir EHN līgumslēdzējas puses; tā kā ES dalībvalstis savas balsstiesības var izmantot tikai tad, ja ES neizmanto savas balsstiesības; tā kā ratifikācija tajās ES dalībvalstīs, kas ir EHN līgumslēdzējas puses, būtu jāveic saskaņā ar to nacionālajiem ratifikācijas noteikumiem un atbilstīgi kompetenču sadalījumam starp ES un dalībvalstīm;

N. tā kā Parlamentam būtu jāsniedz piekrišana EHN modernizācijai, pirms ES varētu sākt provizoriski piemērot modernizēto līgumu saskaņā ar Komisijas politiskajām pamatnostādnēm; tā kā Parlamentam būtu jāpiekrīt tam, ka ES izstājas no EHN;

O. tā kā satraucošs liels ir tādu ieguldījumu skaits, par kuriem apgalvo, ka tie ir vērsti uz vides pasākumiem; tā kā dažādas valstis, tostarp dalībvalstis, tiek iesūdzētas saistībā ar to, kā tās īsteno ar klimatu vai taisnīgu pārkārtošanos saistītas politikas nostādnes; tā kā EHN ir nolīgums, attiecībā kuru ir visvairāk tiesvedības gadījumu; tā kā patlaban izskatīšanas procesā ir vairāk nekā 40 ES iekšējās ieguldījumu šķīrējtiesas lietas; tā kā saskaņā ar Enerģētikas hartas sekretariāta sniegto informāciju no 2022. gada 1. jūnija EHN ietvaros šķīrējtiesās ir ierosinātas vismaz 150 ar ieguldījumiem saistītas lietas, un viena trešdaļa no tām attiecas uz ieguldījumiem fosilajā kurināmajā, bet70 % no tām ir ES iekšējās EHN ieguldījumu šķīrējtiesas lietas;

P. tā kā EHN pagaidām ir nesaderīgs ar ES Līgumiem, jo tas ļauj ieguldījumu tiesām interpretēt un piemērot ES tiesību aktus, neievērojot nepieciešamos aizsardzības pasākumus, kas saglabā ES regulatīvo autonomiju, un negatīvi ietekmē ES iestāžu darbību ES konstitucionālās sistēmas ietvaros;

Q. tā kā EST 2018. gada 6. marta spriedumā lietā C-284/16 (prejudiciāls nolēmums lietā Slovākijas Republika / *Achmea BV*) nosprieda, ka ieguldītāju un valstu strīdu izšķiršanas klauzulas starptautiskajos nolīgumos, kas noslēgti starp ES dalībvalstīm, ir pretrunā ES Līgumiem un ka šīs klauzulas nevar piemērot pēc dienas, kad pēdējā no ES iekšējā divpusējā ieguldījumu līguma pusēm kļuva par ES dalībvalsti; tā kā, piemērojot tos pašus principus, EST 2021. gada 2. septembra spriedumā lietā C-741/19 (Moldovas Republika / *Komstroy LLC*) nosprieda, ka EHN 26. panta 2. punkta c) apakšpunkts

ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nav piemērojams strīdiem starp ES dalībvalsti un citas ES dalībvalsts ieguldītāju par ieguldījumu, ko šis ieguldītājs veicis minētajā dalībvalstī; tā kā ir vispāratzīts, ka EST spriedumi ir piemērojami *ex tunc*; tā kā šķīrējtiesneši savos apsvērumos šos EST nolēmumus ir ignorējuši;

R. tā kā ES ir līdere ieguldījumu politikas reformu ziņā; tā kā kopš Lisabonas līguma stāšanās spēkā pēc Parlamenta neatlaidīgas uzstājības un ar tā atbalstu ES ir pieņēmusi reformētu ieguldījumu aizsardzības modeli un nolēmusi aizstāt IVSI ar ieguldījumu tiesu sistēmu, sākusi sarunas par daudzpusēju ieguldījumu tiesu (DIT), pieņēmusi tiesību aktus, lai regulētu ārvalstu subsīdijas, kas kropļo iekšējo tirgu, un pieņēmusi tiesību aktus par iekšējo ārvalstu tiešo ieguldījumu izvērtēšanu; tā kā šī attīstība ir nozīmīgs solis pareizajā virzienā uz modernizētu un ilgtspējīgu ieguldījumu politiku; tā kā vēl ir daudz darāmā, lai īstenotu šo reformu programmu,

S. tā kā ES atbalsta notiekošās sarunas *UNCITRAL* III darba grupā un DIT izveidi;

1. atzīst, ka EHN ir nopietni kritizēts kā šķērslis pārejai uz atjaunojamiem energoresursiem un energoapgādes drošības aizsardzībai ES un tās dalībvalstīs; uzskata, ka pašreizējais EHN ir novecojis instruments, kas vairs neatbilst Eiropas Savienības interesēm, jo īpaši attiecībā uz mērķi līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti;

2. atzinīgi vērtē ES un tās dalībvalstu centienus veicināt EHN modernizācijas procesu; atzinīgi vērtē Komisijas sarunu centienus panākt EHN saskaņošanu ar pilnvarām, ko tai piešķīrusi Padome, lai saglabātu ES spēju izstrādāt publiskās politikas pasākumus saskaņā ar Parīzes nolīgumu, Eiropas zaļā kursa mērķiem un Eiropas Parlamenta prioritātēm;

3. atzīst, ka sarunas par modernizēto EHN tika risinātas, reaģējot uz stingro prasību, ko ES dalībvalstis izteikušas kopš 2018. gada novembra; uzsver, ka, lai grozītu EHN, ir vajadzīga visu līgumslēdzēju pušu vienprātīgs balsojums ikgadējā EHN konferencē;

4. atkārtoti pauž nožēlu par to, ka daudzas līgumslēdzējas puses, tostarp rūpnieciski attīstītās valstis ar augstu ienākumu līmeni, neraugoties uz to, ka tās visas ir parakstījušas arī Parīzes nolīgumu, šķiet, neatbalsta ES mērķus attiecībā uz EHN modernizāciju, klimata pārmaiņu mazināšanu, ilgtspējīgas attīstības veicināšanu un enerģētikas pārkārtošanas atbalstīšanu;

5. uzsver, ka modernizētā EHN galīgajā tekstā ir iekļauti Komisijai piešķirtā sarunu pilnvarojuma elementi, tas nav saskaņots ar Parīzes nolīgumu, ES Klimata aktu vai Eiropas zaļā kursa mērķiem un neatbilst mērķiem, ko Parlaments noteicis savā 2022. gada 23. jūnija rezolūcijā par ES turpmāko politiku starptautisko investīciju jomā, tostarp jo īpaši tūlītējam aizliegumam investoriem, kas iegulda fosilajā kurināmajā, iesūdzēt tiesā līgumslēdzējas puses par tādas politikas īstenošanu, kura paredz pakāpeniski atteikties no fosilā kurināmā saskaņā ar to starptautiskajām saistībām, ievērojami saīsinātajam termiņam, kas paredzēts, lai pakāpeniski izbeigtu pašreizējo ieguldījumu fosilajā kurināmajā aizsardzību, un IVSI mehānisma atcelšanai; atgādina, ka Parlaments ir paudis nostāju, ka ES un tās dalībvalstīm nevajadzētu parakstīt vai ratificēt ieguldījumu aizsardzības līgumus, kas ietver IVSI mehānismu; atkārtoti norāda — ja DIT tiks izveidota, tai varētu būt tieša jurisdikcija par visiem spēkā esošajiem līdzdalīgo valstu divpusējiem un daudzpusējiem ieguldījumu nolīgumiem, tostarp EHN;

6. atzinīgi vērtē ES un Apvienotās Karalistes nodomu izslēgt no EHN aizsardzības ieguldījumus fosilajā kurināmajā; atzinīgi vērtē to, ka attiecībā uz ES un tās dalībvalstīm lielākā daļa jauno ieguldījumu fosilajā kurināmajā no 2023. gada 15. augusta vairs netiks aizsargāti;

7. norāda, ka modernizētajā EHN priekšlikumā uz vismaz 10 gadiem ir saglabāta aizsardzība esošajiem ieguldījumiem fosilajā kurināmajā; norāda, ka minēto 10 gadu periodu sāktu skaitīt no modernizētā EHN stāšanās spēkā, proti, no 2023. gada 15. augusta, ja ES, tās dalībvalstis un pārējās līgumslēdzējas puses vienotos par nolīguma provizorisku piemērošanu, un ka pretējā gadījumā to sāktu skaitīt tikai pēc tam, kad minēto nolīgumu būs ratificējušas trīs ceturtdaļas līgumslēdzēju pušu, tā pagarinot aizsardzību ieguldījumiem fosilajā kurināmajā uz laikposmu līdz nepilniem 20 gadiem, kā paredzēts EHN turpināmības klauzulā; norāda, ka modernizētajā EHN ir noteikts galīgais termiņš — 2040. gads, no kura līgumslēdzēju pušu, kas izvēlējušās piemērot izņēmumu, ieguldījumi fosilajā kurināmajā vairs netiks aizsargāti; pauž lielas

bažas par to, ka šis grafiks ir pretrunā pašreizējām zināšanām par fosilā kurināmā izmantošanas pakāpeniskas pārtraukšanas ātrumu, kas nepieciešams, lai ierobežotu globālo sasilšanu līdz 1,5 °C salīdzinājumā ar pirmsindustriālā laikmeta līmeni, un ka tas apdraudēs ES klimata mērķus; atgādina, ka Parlamenta nostāja paredzēja, ka EHN būtu nekavējoties jāaizliedz investoriem, kas iegulda fosilajā kurināmajā, iesūdzēt tiesā līgumslēdzējas puses par tādas politikas īstenošanu, kura paredz pakāpeniski atteikties no fosilā kurināmā saskaņā ar to saistībām, kas izriet no Parīzes nolīguma; norāda, ka esošo ieguldījumu definīcija attiecas uz projektiem izpētes posmā un to iespējamo turpmāko izmantošanu;

8. pauž nožēlu par to, ka saskaņā ar modernizēto EHN lielākā daļa līgumslēdzēju pušu ir nolēmušas uz nenoteiktu laiku saglabāt to investoru aizsardzību, kuri iegulda fosilajā kurināmajā;

9. uzsver, ka modernizēto EHN var izmantot par pamatu jaunām prasībām tikai pēc tam, kad tas būs pilnībā stājies spēkā, un ja gan ieguldītāja uzņēmējvalsts, gan atbildētājas valstis provizoriski piemēros modernizēto EHN; pauž dziļu nožēlu par skaidrības trūkumu, ko rada šī situācija, jo tā izraisa fragmentāru īstenošanu, kavēšanos un risku, ka varētu tikt pagarināta nereformētā EHN piemērošana;

10. atzinīgi vērtē to, ka modernizētajā EHN ir iekļauti jauni noteikumi, kas sniedz norādes par nolīguma interpretāciju, jo īpaši noteikumi par reglamentēšanas tiesībām leģitīmu sabiedriskās politikas mērķu interesēs, neatliekamo nepieciešamību efektīvi cīnīties pret klimata pārmaiņām, līgumslēdzēju pušu tiesībām un pienākumiem saskaņā ar daudzpusējiem vides un darba nolīgumiem, tostarp Parīzes nolīgumu, to apņemšanos veicināt ieguldījumus enerģētikā tādā veidā, kas veicinātu ilgtspējīgu attīstību un atbildīgu uzņēmējdarbību; norāda, ka ir iekļauts uz samierināšanu balstīts mehānisms ar ilgtspējīgu attīstību saistītu strīdu izšķiršanai;

11. atgādina par savu nostāju, ka ES un tās dalībvalstīm nevajadzētu parakstīt vai ratificēt ieguldījumu aizsardzības līgumus, kas ietver IVSI mehānismu; pauž nožēlu par to, ka modernizētajā EHN ir saglabāts šis novecojušais strīdu izšķiršanas mehānisms, un uzsver būtiskās liecības par to, ka ieguldījumu lietu šķīrējtiesneši neņem vērā valstu nodomu aizsargāt savus sabiedriskās politikas mērķus, jo īpaši tad, kad runa ir par pakāpenisku atteikšanos no fosilā kurināmā izmantošanas vai vides aizsardzību;

12. atbalsta *UNCITRAL* III darba grupā notiekošās sarunas, kurās ES un tās dalībvalstis cenšas panākt, ka tiek izveidota DIT, kas varētu kļūt par kompetento tiesu iestādi, kura izšķir starptautiskus ieguldījumu strīdus; norāda — ja DIT tiks izveidota, tai būs tieša jurisdikcija par visiem spēkā esošajiem līdzdalīgo valstu divpusējiem un daudzpusējiem ieguldījumu nolīgumiem, tostarp EHN; atgādina, ka saskaņā ar 30. panta 3. punktu 1969. gada Vīnes Konvencijā par starptautisko līgumu tiesībām DIT sistēma prevalēs pār līdzdalīgo valstu IVSI mehānismiem; aicina Komisiju pēc iespējas drīz sekmīgi pabeigt *UNCITRAL* III darba grupas sarunas;

13. aicina Komisiju — tostarp *UNCITRAL* procesa un rezultātu ietvaros — nepārprotami atbalstīt mehānismu, ar kura palīdzību valstis var efektīvi atsaukt savu piekrišanu IVSI, ko paredz to noslēgtie līgumi, vai izbeigt līgumus;

14. pauž bažas par to, ka modernizētajā tekstā saglabāta 20 gadu turpināmības klauzula, ko piemēro izstāšanās gadījumā, un pauž nožēlu, ka šis jautājums nebija iekļauts ES sarunu pilnvarojumā, tādējādi liedzot valstīm, kas joprojām paliek EHN līgumslēdzējas puses, iespēju viegli izstāties no nolīguma, ja šķīrējtiesneši turpina mazināt valstu spēju reglamentēt; uzsver, ka uz līgumslēdzējām pusēm, kuras izstājas no EHN, attieksies EHN 20 gadu turpināmības klauzula, kas nozīmē, ka visi pašreizējie ieguldījumi, uz kuriem neattiecas savstarpējā vienošanās, arī turpmāk tiks aizsargāti saskaņā ar nemodernizētā EHN noteikumiem; tomēr atzinīgi vērtē to, ka tūlīt pēc izstāšanās no EHN aizsardzība vairs neattieksies uz visiem jaunajiem ieguldījumiem; norāda, ka saskaņā ar modernizēto EHN lielākā daļa jauno ieguldījumu fosilajā kurināmajā no 2023. gada 15. augusta vairs netiks aizsargāti;

15. pauž nožēlu par to, ka modernizētajā EHN nav risināts kritiskais jautājums par vērtēšanas metodēm, ļaujot piešķirt kompensāciju, kas ievērojami pārsniedz ieguldītās summas; konstatē, ka ierosinātajām izmaiņām noteikumos par zaudējumu atlīdzināšanu būtu maza ietekme, jo šķīrējtiesneši "zaudējumu" jēdzienu parasti interpretē ļoti plaši, ieskaitot nākotnē gaidāmo peļņu; norāda, ka šīs metodes ir ļoti pretrunīgas, jo tiek pieļauta ļoti plaša rīcības brīvība un notiek paļaušanās uz ļoti sarežģītiem un pēc būtības spekulatīviem pieņēmumiem;

16. atzinīgi vērtē Tiesas skaidrojumu, ka EHN paredzētie IVSI noteikumi nav piemērojami ES iekšējo strīdu gadījumā, kā arī to, ka modernizētajā EHN ir iekļauts princips, ka IVSI noteikumi neattiecas uz vienas un tās pašas reģionālās ekonomiskās integrācijas organizācijas locekļiem; tomēr pauž bažas par iespēju, ka šķīrējtiesneši joprojām var pieņemt lēmumu izskatīt ES iekšējos strīdus un ka citu valstu tiesas joprojām pieņem saistošus lēmumus lietās, ko izskata saskaņā ar Ieguldījumu strīdu izšķiršanas starptautiskā centra noteikumiem; ar bažām norāda, ka spriedums *Achmea* lietā neatturēja šķīrējtiesnešus no sprieduma atkārtotas neievērošanas un ES iekšējo strīdu izskatīšanas turpināšanas; atzinīgi vērtē Komisijas sagatavoto savstarpējās vienošanās projektu, kurā precizēts, ka EHN un tā turpināmības klauzula netiek un nekad nav tikuši piemēroti ES iekšējā kontekstā; mudina visas dalībvalstis šādas vienošanās iespējami drīz ratificēt; aicina Komisiju vērsties pie partnervalstīm un ierosināt otru nolīgumu, kas ļautu tām EHN līgumslēdzējām pusēm, kuras nav ES dalībvalstis, ja tās vēlas izstāties, neitralizēt turpināmības klauzulu pēc savstarpējības principa;

17. ņem vērā to, ka nav panākts to ES dalībvalstu kvalificēts balsu vairākums, kuras vēlas atbalstīt EHN modernizāciju, un tāpēc modernizācijas centieni ir izsīkuši; uzskata, ka ne ES, ne tās dalībvalstis nevar palikt puses pašreizējā EHN, jo tas nav saderīgs ar ES tiesībām un politiku;

18. atgādina, ka Parlaments ir aicinājis Komisiju un dalībvalstis sākt gatavoties saskaņotai izslēgšanai no EHN un nolīgumam, ar ko izslēdz turpināmības klauzulas piemērošanu starp iesaistītajām līgumslēdzējām pusēm; atgādina, ka ES var ratificēt modernizēto EHN tikai ar Parlamenta galīgo piekrišanu un ka Parlaments apsvērs savas iepriekšējās nostājas un modernizācijas trūkumus, ja tam tiks lūgts sniegt piekrišanu; pauž nostāju, ka Parlaments, kad tam tiks lūgts sniegt piekrišanu, atbalstīs ES izstāšanos no EHN;

19. atzinīgi vērtē Polijas, Spānijas, Nīderlandes, Francijas, Slovēnijas, Vācijas un Luksemburgas valdības paziņojumu par nodomu izstāties no EHN un norāda, ka vairumā gadījumu lēmums ir pieņemts, pamatojoties uz modernizācijas procesa rezultātiem;

20. uzsver, ka ir jārīkojas koordinētā veidā, lai panāktu spēcīgāku pozīciju izstāšanās sarunās, ierobežotu turpināmības klauzulas negatīvo ietekmi un efektīvi novērstu ES iekšējos strīdus; mudina Komisiju nekavējoties ierosināt procesu virzībā uz koordinētu ES izstāšanos no EHN un aicina Padomi atbalstīt šādu priekšlikumu; uzskata, ka tas ir labākais risinājums, kā ES panākt juridisko noteiktību un nepieļaut, ka EHN vēl vairāk apdraud ES mērķus klimata un enerģētiskās drošības jomā;

21. uzsver, ka Komisija nav nedz pietiekami sagatavojusi šo koordinēto izstāšanos, kas būtu alternatīva neapmierinošu rezultātu vai modernizācijas procesa neizdošanās gadījumā, nedz sniegusi informāciju par to, neraugoties uz vairākiem Parlamenta pieprasījumiem kopš modernizācijas sarunu sākuma;

22. vērš uzmanību uz saskaņotības trūkumu dažu dalībvalstu nostājās attiecībā uz EHN un to divpusējiem ieguldījumu līgumiem, kas joprojām aizsargā ieguldījumus fosilajā kurināmajā un satur novecojušus noteikumus, kuri ir pretrunā ES mērķiem un vērtībām;

23. uzdod priekšsēdētājai nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, Enerģētikas hartas nolīguma sekretariātam un Enerģētikas hartas nolīguma dalībvalstu valdībām.